

RODICA POPESCU - MISTER, MIRACOL SAU ÎMPLINIRE

Carmen Silvia Șocu

Parcurgând sălile Muzeului de artă din Târgu-Jiu, vizitatorul a remarcat, încă de la început, câteva lucrări executate în lemn, ce fac parte din colecția „Rodica Popescu”. Rodica Popescu ? ... se întrebă vizitatorul, impresionant ! ... Este gorjeancă ? Nu, însă o mare parte a lucrărilor sale se află la Târgu-Jiu, grație Anei Popescu, mama sa.

Rodica Popescu s-a născut la București, la 12 aprilie 1932. Intră la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, din București. Aici studiază sub îndrumarea renumitului profesor Al. Ciucurencu. A fost o studentă aparte, serioasă, mereu aplecată asupra studiului. Termină Institutul la 23 de ani, în 1955, an în care avea să termine și pânza de mari dimensiuni „În fața viciului”, expusă azi în sala mare a muzeului nostru.

Începând cu același an, participă frecvent la expoziții de grup, până în 1965. În 1963 deschide o expoziție cu lucrări de artă monumental-decorativă, împreună cu Zoe Băicoianu și Dan Parocescu, la Galeriile Fondului Plastic din B-dul „N. Bălcescu”. Anul 1964 avea să fie pentru ea prolific. Realizează vitralii pentru sediul O.N.T din București, execută o lucrare monumentală în colaborare cu Dan Parocescu pentru hotelul „ARO” din Brașov. De asemenea, execută împreună cu alți artiști vitralii, între care și cel pentru sediul Întreprinderii „Simca” din Franța, precum și pentru sediile O.N.T de la Londra și Paris. În 1965 creează o suită de reliefuri în lemn policrom, cu care deschide în anul următor o expoziție

la Galeriile Fondului Plastic din B-dul Magheru. Aceste reliefuri iradiază o liniște meditativă, închid un mister, o nostalgie a absolutului, o obsesie a originilor, a primordialului. Procedeele esențiale de lucru este acela de a lăsa să „vorbească” lemnul, de a valorifica structura (ex: „Domnița”) și accidentele materialului, de a-i descifra limbajul virtual, valorile emoționale. Creștează motive vechi preluate din ornamentică primitivă, conservând încă în condensarea lor semn, un aer magic (cercul, pătratul, spirala, zig-zagul).

Cercul - formă clasică de reprezentare a discului solar și lunar (prezent în „Paparude”), „simbolul principiului cosmic divin”, apare simplu, concentric, punctat periferic sau cu mijlocul marcat (cum îl prezintă matrița dacică de la Bănița). În România este prezent din neolitic, pe ceramica de Turdaș, de Tărtăria, de Vidra, pe piatră la Chindia, la Sarmizegetusa pe zid, pe aur la Poroina, pe argint la Craiova, pe moneda dacică, pe bronz la Târpești.

Pătratul - în formă primară, poate simboliza pământul (ex: „Paparudele”); cel clasic, geometric, reprezintă o formă statică, pe când cel cu laturi prelungite, formă dinamică.

Spirala - simbolul șarpelui cosmic, al șarpelui creației, cunoscută curent ca un motiv specific lumii egeene, apare însă frecvent încă din neolitic în țara noastră, mai ales, în culturile Vădastra și Cucuteni, pe ceramică, dar și pe aur. Șarpele este forma și mesaj a apei.

Zig-zagul, motiv din cel mai vechi pe pământul românesc (apare pe os acum cca. 13.000 de ani în Paleoliticul Superior), este prezent și azi în toată etnografia noastră, în special cu rol de chenar. Numit zane dacice, caringău, corindău, dinți de lup, șarpele sau nuda apei, ar putea fi forma abstractă a mișcării în heliu a pământului, generată de cea a soarelui în Galaxie. Sugerând deopotrivă unda apei, zig-zagul reușește să transmită și mesajul de ritm, a tot ce ne înconjoară. Fragment în triunghiuri sau unghiuri succesive (ex: „Paparudele”, „Compoziție”...), formând șiruri sau adesea chenare (cum e tratat pe floarea de cui dacică de la Sarmizegetusa), ajunge să indice și o direcție de rotație, în sensul

invers acelor de ceasornic.

Toate aceste semne și simboluri se regăsesc în reliefurile Rodicăi Popescu. Uneori aceste reliefuli sunt patinate, asemeni vechilor unelte țărănești de lemn, lustruite de vreme, altelei încrustațiilor le sunt asociate accente de culoare, mai stinsă („Generații”) sau mai violentă („Nostalgia soarelui”), după intenția urmărită elementele figurale trasate cu pensula său semne caracteristice unui repertoriu de forme, ce recheamă abisul timpului pierdut. În mai toate revin obsedant aceleași simboluri: soarele, celula și un însemn ca un trident (semn folcloric străvechi), care indică de cele mai multe ori prezența umană („Diptic joc”, „Evoluție”, „Elan”). Lucrările sale depășesc limitele unor exponate pur decorative, ele includ un substrat identic, o reflexie asupra ciclului și rosturilor vieții, asupra misterului germinăției și al devenirii cosmice (ex: „Tripticul destinului”). Dar viața artistei a fost prea devreme curmată de o boală nemiloasă. S-a stins din viață la numai 35 de ani (31 mai 1967), lăsând în urma sa lucrări ce au încă un mister aparte, îndemnând la meditație.

Vă invit să descifrăm împreună misterul operelor sale, donate muzeului nostru de către mama sa, ca semn de prețuire a operei brâncușiene, pentru care artista avea o admirație deosebită.